

CHƯƠNG XII

ELIZABETH thức dậy sáng hôm sau với cùng các ý nghĩ và suy tư như khi cô chớp mắt. Cô chưa thể bình tâm lại từ nỗi kinh ngạc về những gì đã xảy ra; cô không thể nghĩ về bất cứ việc gì khác. Không làm được việc gì, sau khi ăn sáng cô quyết định hít thở một chút khí trời và vận động. Cô đi thẳng đến con đường mòn mà cô yêu thích, khi hồi tưởng về anh Darcy đôi lúc trở lại khiến cô dừng chân, và thay vì đi vào khu hoa viên, cô quay lên con đường mòn dẫn cô xa hơn khỏi đường cái. Hàng rào khu hoa viên vẫn là ranh giới một bên, và chẳng bao lâu cô đã đi qua một trong những cánh cổng dẫn vào bãi đất hoang.

Sau khi đã đi hai hay ba lần dọc theo đoạn này của con đường mòn, thời tiết dễ chịu của buổi sáng khiến cô dừng lại trước các cánh cổng và nhìn vào bên trong hoa viên. Thời gian năm tuần có lưu lại Kent đã làm thay đổi cảnh vật rất nhiều, mỗi ngày cây cối trở nên xanh tươi thêm. Cô sắp tiếp tục bước đi khi cô thoáng thấy một thanh niên trong lùm cây dọc bờ

ria hoa viên; anh đang đi về phía cô. Sợ rằng đây là anh Darcy, cô quay trở lại. Nhưng người này đã đi đến khả năng cô có thể nhận ra cô, nhanh chóng bước đến, gọi tên cô. Cô đã quay đi, nhưng khi nghe gọi tên mình, mặc dù với giọng của anh Darcy, cô lại quay về hướng cánh cổng. Vào lúc ấy anh cũng đi đến cánh cổng, đưa ra một lá thư mà cô tiếp nhận do phan xạ, anh nói với dáng vẻ ngao mạn:

- Tôi đã đi dạo qua mấy lùm cây để hy vọng gặp được cô. Xin cô cho tôi một vinh dự là cô sẽ đọc thư này được không?

Và rồi, khẽ cúi đầu chào, anh đi về hướng đồn điền; chẳng bao lâu mất hút.

Không trông mong gì niềm vui nhưng với sự hiếu kỳ mạnh mẽ nhất, Elizabeth mở lá thư, và với nỗi phấn vân vân càng lúc càng tăng, cô nhận thấy phong bì chứa hai tờ giấy viết thư, viết chữ dày đặc. Ngay phong bì cũng khá đầy. Vừa bước đi dọc con đường mòn, cô bắt đầu đọc. Thư để ngày từ Rosings, lúc tám giờ sáng, nội dung như sau:

"Thưa cô, cô không nên hốt hoảng khi nhận thư này vì lo nó lặp lại tâm tư kia hoặc cấu kén thêm lần nữa, mà tất cả đã khiến cô kinh tởm tôi hôm qua. Tôi viết mà không có ý định muốn cô đau khổ, hoặc có ý nhún nhường về phần tôi bằng cách vương vấn

với ước vọng không thể quên lãng quá sớm, ước vọng về hạnh phúc cho cả hai. Đáng lẽ không cần có nỗ lực để viết và đọc thư này nếu không cần phải viết ra và đọc qua về cả tình của tôi. Vì thế, cô nên lượng thứ cho tôi đã tự tiện đòi hỏi sự chú ý của cô. Tôi biết tâm tư của cô sẽ chú ý một cách miễn cưỡng, nhưng tôi đòi hỏi sự chú ý do thái độ công bằng của cô.

"Tôi qua cô đã kết án tôi với hai tội danh có tính chất hoàn toàn khác hẳn nhau, có tầm mức không bằng nhau. Tội danh thứ nhất là, bất chấp tình cảm của mỗi bên, tôi đã ngăn cách anh Bingley khỏi chị cô; còn tội danh kia là tôi đã hủy hoại sự sung túc tức thời và làm tan vỡ mọi triển vọng của anh Wickham, trong thách thức với mọi khấn cầu, trong thách thức với danh dự và nhân bản. - Một cách cố tình và ngang ngạnh đã chối bỏ người bạn thời tuổi nhỏ, người mà cha tôi yêu mến, người trai trẻ không có nơi nương tựa nào khác hơn là sự bảo trợ của chúng tôi, người đã được nuôi nấng để lớn lên tự bươn chải. Đây là hành động tồi tệ không gì sánh được khi chia cắt hai người trai trẻ mà tình thương có thể nảy nở chỉ sau vài tuần.

"Nhưng từ lời kết án nặng nề được tuyên bố một cách phóng túng trong buổi tối hôm qua, đối với mỗi trường hợp, tôi hy vọng trong tương lai cô sẽ tin tôi, nếu cô đọc qua những giải trình dưới đây về hành vi

và động lực của tôi. - Nếu trong khi giải thích tôi đề cập đến những cảm nghĩ có thể khiến cô khó chịu, tôi chỉ biết xin cô thứ lỗi. - Nhưng tôi cần phải đề cập, và nếu xin lỗi thêm lại là vô lý.

"Khi vừa đến cư ngụ ở Netherfield không lâu, tôi cũng như những người khác thấy rằng Bingley có cảm tình với cô chị cả của cô hơn là với bất cứ người con gái trẻ nào khác trong vùng. - Nhưng chỉ khi đến buổi dạ vũ ở Netherfield tôi mới nhận ra tình cảm nghiêm túc của anh ấy. - Tôi thường thấy anh yêu đương trước đây. - Tại buổi dạ vũ ấy, trong khi tôi có hân hạnh được khiêu vũ với cô, lần đầu tiên qua Ngài William Lucas tôi được biết rằng việc anh Bingley để ý đến chị của cô đã khơi hy vọng về một cuộc hôn nhân giữa hai người. Ông ấy nói về việc này như đã thành chắc chắn, chỉ có ngày giờ là chưa được định.

"Từ lúc ấy, tôi để tâm quan sát thái độ của bạn tôi, và thấy tình cảm của anh Bingley đối với chị cô vượt quá những gì tôi đã từng chứng kiến nơi anh. Tôi cũng quan sát chị của cô. - Dáng vẻ và cử chỉ của chị ấy vẫn cởi mở, vui tươi và duyên dáng như bao giờ, nhưng không có biểu hiện đặc biệt nào về tình cảm, và sau khi xem xét kỹ lưỡng trong buổi tối ấy, tôi tin rằng mặc dù chị vui vì được anh ấy để ý đến, chị không có ý mời gọi sự chú ý bằng cách tỏ lộ bất kỳ tâm tư nào. - Nếu cô không bị nhầm ở đây, tôi có

thề nhắm. Cô hiểu chị ấy hơn tôi, nên tôi có thể nhắm. - Nếu đúng như thế, nếu tôi bị nhắm, để gây đau khổ cho chị ấy, cô có lý khi phản nộ. Nhưng tôi không ngần ngại mà cả quyết ngay rằng, dù cho tình tình chị ấy có dễ mên ra sao chăng nữa, tâm tư chị không dễ gì bị giao động, khi xét qua vẻ trầm lặng trên nét mặt và trong tư thái của chị mà một người quan sát nhạy cảm có thể nhận ra. - Thật lòng tôi muốn tin rằng chị ấy lạnh nhạt, nhưng tôi xin mạo muội nói thêm rằng những niềm hy vọng hay những nỗi lo sợ thương không ảnh hưởng đến việc tìm hiểu và quyết định của tôi. - Không phải tôi tin chị ấy lạnh nhạt vì tôi mong như thế. - Tôi tin điều này vì dựa trên nhận thức vô tư; cũng thật sự như thế tôi có lý do để ước mong. - Tôi chống đối cuộc hôn nhân không phải chỉ vì chống đối, và tôi hôm qua tôi nhận ra rằng cần có một cảm xúc mạnh mẽ nhất để gạt sang một bên các chống đối này, trong trường hợp của tôi; nếu thiếu mối quan hệ thì không tồi tệ cho anh ấy nhưng rất tồi tệ với tôi.

Nhưng mỗi ác cảm có những nguyên nhân khác mà chính tôi muốn cố quên vì chúng không hiển hiện trước tôi, mặc dù hiện giờ vẫn còn, và còn ở mức độ ngang nhau trong cả hai trường hợp của anh Bingley và tôi. Tôi cần phải nói qua về những nguyên nhân này, tuy ngắn gọn. Hoàn cảnh của gia đình cô, mặc

dù thiếu thoải mái, không đáng kể gì so với sự ham muốn vật chất thường được đồng nhất biểu lộ qua bà nhà, qua ba em gái của cô, đôi lúc ngay cả qua ông nhà. Tôi xin lỗi cô, tôi cảm thấy đau đớn nếu tôi xúc phạm cô. Nhưng khi cô và chị cô tỏ ra quan ngại về khiếm khuyết của những người thân của mình và phát ý về việc biểu hiện khiếm khuyết này, xin hai cô lấy làm tự an ủi khi nghĩ rằng thái độ của hai cô đã tránh sự phê phán mà những người khác đã mắc phải, mà còn giúp hai cô được khen ngợi nhiều, cũng như khiến ý thức và tinh khí của cả hai đảng được tôn trọng.

Tôi chỉ có thể thêm rằng, từ những gì xảy ra trong buổi tối ấy, nhận xét của tôi về mọi người được xác định, và tôi càng bị xui khiến thêm phải hành động để bảo vệ cho bạn tôi nhằm tránh một cuộc hôn nhân thiếu hạnh phúc. Như cô còn nhớ, tôi tin chắc thế, vào ngày kế, anh ấy rời Netherfield để đi London với ý định sẽ sớm trở lại. Bây giờ tôi xin giải thích về hành động của tôi. Cả em gái của anh ấy và tôi đều cùng lo lắng; chẳng bao lâu chúng tôi nhận ra điều trung hợp này, cả hai đều cùng có ý thức rằng không nên để mất thời giờ trong việc ngăn cách anh, nên chúng tôi đều quyết định cùng đi London với anh. Nơi đây, tôi đã cố sức chỉ ra cho bạn mình thấy những bất lợi của việc chọn lựa như thế. Tôi cố thuyết phục anh ấy một cách tha thiết. Nhưng dù cho việc quở trách này

có thể khiến anh phân vân hoặc hoãn đi đến quyết định, tôi không tin rồi ra nó có thể ngăn cản cuộc hôn nhân, nếu không do thái độ hờ hững của chị cô. Trước đây, anh ấy đã tin rằng chị ấy sẽ đáp trả tình anh với lòng quan tâm chân thành, nếu không được ngang bằng. Nhưng anh Bingley bẩm sinh có tính e dè, anh dựa vào nhận xét của tôi hơn là của anh. Vì thế, thuyết phục anh rằng anh đã tự dối lòng là việc dễ dàng. Khi tôi đã làm cho anh tin rồi, thì khẩn cầu anh đừng trở về Hertfordshire không phải là việc làm bất chợt.

"Tôi không thể tự trách tôi đã làm đến mức như thế. Trong cả vụ việc, chỉ có một hành động của tôi khiến tôi không hài lòng khi nhớ lại, đấy là tôi đã hạ mình để tận dụng nghệ thuật che giấu anh việc chị cô lúc ấy đang ở trong thành phố. Tôi được biết tin này, có Bingley cùng thế, nhưng anh Bingley không hề biết. Có thể là hai người gặp nhau mà không có hậu quả gì tai hại, nhưng tôi xem chừng tâm tư của anh chưa thể được dập tắt hẳn nên vẫn có chuyện bất lợi khi gặp chị ấy. - Có lẽ việc giấu diếm, nguy trạng này đi ngược lại với bản chất của tôi. - Tuy nhiên, tôi đã làm việc ấy, và làm để mong đạt điều tốt đẹp nhất. Về việc này, tôi không có gì để nói thêm, không có lời xin lỗi nào khác. Nếu tôi có làm chị cô bị tổn thương, thì đây là vượt ngoài chủ ý của tôi; và mặc dù những động lực đã lèo lái tôi có vẻ như chưa đủ minh chứng

với cô, tôi chưa biết phải lên án những động lực này như thế nào.

Về lời kết án kia, nặng hơn việc trước, cho rằng tôi gây tổn hại đến anh Wickham, tôi chỉ có thể bác bỏ bằng cách trình bày cho cô rõ tất cả về mối quan hệ của anh ấy với gia đình tôi. Anh ấy đặc biệt kết án tôi không hay biết gì, nhưng theo sự thật tôi sẽ trình bày, tôi có thể viện đến một vài nhân chứng với tính trung thực không ai có thể chối cãi. Anh Wickham là con của một người rất đáng kính, và ông cụ trong nhiều năm làm quản lý cho tất cả sự sản tại Pemberley. Nhờ đức hạnh của ông trong công việc, ông được tin nhiệm cao, nên lẽ tự nhiên là cha tôi giúp đỡ ông cụ. Riêng về George Wickham, cha tôi rất tử tế với anh ấy, vốn là con nuôi của ông. Cha tôi giúp cho anh ấy ăn học cho đến Đại học Cambridge. Sự hỗ trợ này càng thêm quan trọng vì ông cụ của anh ấy nghèo do lối sống phóng túng của bà vợ nên không thể giúp cho anh ấy học hành được nên người. Cha tôi không những yêu mến những mối giao du luôn hấp dẫn của anh, mà còn rất coi trọng anh, hy vọng anh sẽ có sự nghiệp trong giáo hội, nên ông có ý định hỗ trợ cho anh theo chiều hướng này. Riêng về phần tôi, chỉ sau nhiều, rất nhiều năm tôi mới bắt đầu nghĩ về anh theo một hướng khác. Nhưng thiên tư thấp kém, thiếu nguyên tắc mà anh đã cẩn thận che giấu người bạn thân nhất của

anh không thể vượt qua tầm quan sát của một người gần ngang bằng tuổi anh, và là người đã có những cơ hội được trông thấy anh trong những tình huống anh không phòng bị. Ở đây, một lần nữa tôi lại làm cô đau đớn - đến mức nào chỉ có cô mới biết. Nhưng những tình cảm mà anh Wickham đã khơi dậy có là thế nào chăng nữa, sự hồ nghi về bản chất của những tình cảm này không thể ngăn tôi phơi bày con người thật của anh ấy.

Tôi còn có thêm một động lực khác. Ông cụ tôi qua đời khoảng năm năm trước, và tình thương mến của ông đối với anh ấy vẫn bền vững, đến nỗi trong di chúc của ông mà ông đặc biệt truyền đạt đến tôi, có ghi sẽ hỗ trợ cho sự thăng tiến mà nghề nghiệp anh ấy cho phép, và nếu anh ấy thụ giới, sẽ giành cho anh ấy một khoản trợ cấp đáng giá từ gia đình. Cũng có một khoản thừa kế một nghìn bảng. Cha anh ấy qua đời sau cha tôi ít lâu, trong vòng một năm sau đây, anh Wickham viết thư báo tin cho tôi rằng cuối cùng anh đã quyết định không thụ giới, anh hy vọng tôi có thể xem xét giúp đỡ ngay cho anh thêm về tài chính thay vì chờ cho đến khi anh được bổ nhiệm. Anh thêm rằng anh có ý định học luật, và tôi phải công nhận rằng một nghìn bảng không thể nào đủ cho anh. Tôi ước mong, hơn là tin tưởng, rằng anh thành thật. Nhưng dù sao đi nữa, tôi vẫn sẵn lòng thuận theo để

nghĩ của anh. Tôi biết rằng anh Wickham không nên trở thành một giáo sĩ. Vì thế, vụ việc được thu xếp ngay sau đây. Anh tuyên bố từ bỏ mọi đòi hỏi về sự hỗ trợ của giáo hội nếu sau này anh có điều kiện nhận lãnh, thay vào đây anh nhận ba nghìn bảng. Mọi quan hệ giữa chúng tôi giờ dường như bị tan rã. Tôi nghĩ về anh quả thật nên tôi không muốn mời anh đến Pemberley, hay giao du với anh trong thành phố. Tôi tin rằng anh sống chủ yếu trong thành phố, nhưng việc học luật chỉ là một cái cớ, và giờ đây thoát khỏi mọi kiểm chế, anh sống biếng nhác và phung phí.

Trong khoảng ba năm, tôi ít được biết tin về anh, nhưng khi khoản trợ cấp anh nhận đã cạn, anh viết thư cho tôi để xin thêm. Anh thuyết phục tôi, và tôi không có gì khó khăn để tin anh rằng anh đang bị thiếu thốn. Anh đã thấy việc học luật là không có lợi; bây giờ anh quyết chỉ được thụ phong, nếu tôi chuyển cho anh phần còn lại của khoản trợ cấp. Anh tin rằng anh có quyền hưởng khoản này, vì anh biết tôi không cần phải hỗ trợ ai khác, và tôi hẳn không thể quên những ý định của ông cụ tôi. Cô không thể trách tôi đã từ chối lời khẩn cầu của anh, hoặc bác bỏ mọi lời cầu xin được lập đi lập lại sau đây. Sự oán giận của anh ấy có cường độ ngang bằng tình trạng khổ sở vì thiếu kém vật chất của anh, và chắc hẳn anh đã nói

xấu tôi với những người khác một cách dữ dội như anh đã trách móc tôi.

"Sau thời gian này, mọi vẻ bề ngoài về mối quan hệ giữa hai chúng tôi đều bị vứt bỏ. Tôi không biết anh ấy sinh sống bằng cách nào. Nhưng mùa hè rồi, anh ấy lại buộc tôi phải chú ý đến anh một cách đau khổ. Bây giờ tôi phải nhắc đến một sự kiện mà chính tôi muốn quên đi, chỉ vì hiện giờ tôi đành bắt buộc phải tiết lộ. Dông dài như thế, tôi nghĩ tôi có thể tin cô giữ kín vụ việc. Cô em Georgiana của tôi, kém tôi hơn mười tuổi, được giao cho người cháu của mẹ tôi, Đại tá Fitzwilliam, và tôi giám hộ. Khoảng một năm trước đây, cô rời trường học, một cơ ngơi cho cô được thiết lập tại London, và cô cùng với bà quản lý cơ ngơi này đi đến Ramsgate, từ đây cô tìm đến anh Wickham. Chắc chắn việc này là do chủ định, vì anh ấy và bà Younge đã quen biết nhau từ trước. Bà đã lừa dối chúng tôi một cách đáng buồn; qua sự thông đồng và giúp đỡ của bà, anh tán tỉnh Georgiana. Trái tim dễ mềm yếu của cô em gái có ấn tượng mạnh về lòng tốt của anh đối với một đứa trẻ, cho đến nỗi cô bé bị thuyết phục rằng nó yêu anh ta rồi đồng ý cùng anh bỏ đi trốn. Lúc ấy cô bé mới mười lăm, nên đây là một cái cớ để trốn đi, và sau khi đã nói đến sự khinh suất của nó tôi lấy làm vui mà thêm rằng tôi được biết việc này là qua cô bé. Tôi đến gặp hai người một hoặc hai

ngày trước đi họ tru định đi trốn. Georgiana, vì không muốn làm người anh, mà cô cũng xem như người cha, đau khổ và bị xúc phạm, đã khai với tôi tất cả vụ việc. Cô có thể tưởng tượng tôi đã nghĩ gì và hành động như thế nào. Vì nghĩ đến phẩm giá và tâm tư của em gái, tôi đã giấu kín vụ việc, nhưng tôi có viết thư cho anh Wickham (đã bỏ đi ngay sau đây), và dĩ nhiên bà Younge bị cho nghỉ việc. Chắc chắn đích nhắm của anh Wickham là sự sản của em gái tôi, khoảng ba mươi nghìn bảng, nhưng tôi không khỏi đoán rằng ý muốn trả thù tôi cũng là một nguyên nhân xui khiến mạnh mẽ. Thật ra, sự trả thù của anh đáng lẽ đã có thể trọn vẹn.

"Thưa cô, tôi đã kể một cách trung thực mọi diễn biến cũng liên quan đến hai chúng ta. Nếu cô không bác bỏ câu chuyện vì cho là dối trá, tôi hy vọng cô sẽ rút lại lời kết án của cô về việc tôi đối xử với anh Wickham một cách tàn nhẫn. Tôi không rõ anh ấy đã gây ảnh hưởng đến cô theo cách nào, với lời lẽ dối trá ra sao, nhưng có lẽ nên tin rằng anh ấy đã thành công. Trước đây cô không hề biết gì về các việc này, cô không có khả năng tự tìm hiểu, và chắc chắn cô không có thiên tư nghi ngờ. Có thể cô tự hỏi tại sao tôi không kể hết các việc này tôi hôm qua. Nhưng lúc ấy tôi không thể giữ tư chủ để biết cô thế, hoặc cần, nói ra điều gì. Về sự thật phía sau những gì tôi kể ở đây, tôi

cô thế viên dân Đại tá Fitzwilliam để làm nhân chứng. Vì anh có quan hệ gần gũi và sống thân cận với chúng tôi; vẫn còn là một trong những người chấp hành di chúc của cha tôi, anh đã không tránh khỏi được biết rõ mọi chi tiết. Nếu cô ghét tôi cay đắng đến nỗi mọi lời giải bày của tôi trở nên vô giá trị, cô vẫn có thể giải bày tâm sự với người em họ của tôi, và vì cô có thể cô dịp hỏi ý kiến anh ấy, tôi sẽ cố gắng tìm cơ hội để trao thư này cho cô sáng nay.

"Tôi chỉ có thêm lời rằng xin Thượng đế ban phúc lành cho cô.

Fitzwilliam Darcy